

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

EUROCHAMBRES

Klimat biznesowy w Polsce i w Europie na 2012

European Economic Survey 2012

Rezultaty badania w Polsce

Warszawa, listopad 2011

Spis treści:

Informacja na temat badania	3
Streszczenie i główne wnioski z badania polskich firm	4
Zestawienie wskaźników ekonomicznych 2007-2012	6
Deklarowane wyniki firm za 2011 w zestawieniu z oczekiwaniami na 2011 i 2012	9
Obroty	9
Sprzedaż krajowa	10
Eksport	11
Zatrudnienie	12
Inwestycje	13
Zaufanie biznesowe	14
Analiza przekrojowa	15
Europa i Polska – porównanie oczekiwań na rok 2012	16
Metodologia	22
Kwestionariusz badawczy	24

Informacja na temat badania

Rokrocznie z inicjatywy Stowarzyszenia Europejskich Izb Przemysłowo Handlowych Eurochambres izby we wszystkich krajach i regionach Europy zadają przedsiębiorcom 12 pytań według jednolitego kwestionariusza. Przedsiębiorcy pytani są o aktualne wyniki swoich firm oraz oczekiwane wyniki w perspektywie kolejnego roku – dotyczące obrotów, sprzedaży krajowej, eksportu, zatrudnienia, inwestycji a także warunków prowadzenia biznesu. Proszeni są o wskazanie jednej z trzech odpowiedzi na każde pytanie: -*”wzrost/poprawa w stosunku do minionego roku”*, -*„bez zmian w stosunku do minionego roku”* lub -*„spadek/pogorszenie w stosunku do minionego roku”*.

W tegorocznej edycji badania, które przeprowadzone zostało w okresie września i października 2011 roku, udział wzięły 23 kraje członkowskie UE (UE–27 bez Finlandii, Irlandii, Łotwy i Litwy) oraz Chorwacja i Turcja a odpowiedzi udzieliło niemal 70 000 przedsiębiorstw.

Raporty na poziomie narodowym z każdego kraju i jego regionów oraz zbiorczy raport europejski dostępne są na stronie internetowej Eurochambres pod adresem: <http://www.eurochambres.eu/content/default.asp?PageID=146>

Niniejsze opracowanie prezentuje rezultaty tego badania, przeprowadzonego przez Krajową Izbę Gospodarczą, wśród polskich firm. W tegorocznym badaniu wypowiedziało się 2315 przedsiębiorców (właściciele lub członkowie zarządów firm) na temat wyników swoich firm za mijający rok oraz perspektyw na rok 2012; oceniali także bieżące warunki dla działalności gospodarczej, jak również podawali swoje oczekiwania na rok przyszły.

W opracowaniu dodatkowo porównano rezultaty badania w Polsce w stosunku do wyników uzyskanych w innych krajach europejskich.

Główne wnioski i streszczenie wyników

Wnioski

Rezultaty 2011

- W mijającym roku 2011 rezultaty firm w podstawowych obszarach ich działania były lepsze niż w 2010 roku, czyli przewaga firm odnotowujących wzrosty - w obrotach, sprzedaży krajowej, eksporcie, zatrudnieniu i inwestycjach – nad odnotowującymi spadki była większa niż w ubiegłorocznym badaniu.
- Wzrosła przewaga niezadowolonych z warunków dla działalności gospodarczej w 2011 roku.

Oczekiwania 2012

- Rok 2012 nie będzie już tak samo dobry jak 2011 pod względem obrotów, sprzedaży krajowej, eksportu i inwestycji, chociaż plany firm są wciąż optymistyczne a plany firm co do zatrudnienia są niemal identyczne jak przed rokiem. Pod względem obrotów, sprzedaży krajowej oraz inwestycji polscy przedsiębiorcy przejawiają najwyższy optymizm w Unii Europejskiej.
- Przedsiębiorcy przewidują, że w 2012 roku przyjdzie im działać w gorszym otoczeniu niż w roku bieżącym.

Podstawowe wskaźniki* ekonomiczne przedsiębiorstw:

* Wskaźnikiem w tym badaniu określa się procentową różnicę pomiędzy odsetkiem przedsiębiorców stwierdzających lub przewidujących wzrost/poprawę i spadek/pogorszenie.

➤ **Całkowite obroty.**

Rezultaty za mijający rok są lepsze niż w ubiegłym roku i nieco tylko gorsze od przewidywanych. Oczekiwania firm na kolejny rok są mniej optymistyczne niż przed rokiem, ale optymizm polskich przedsiębiorców nie ma sobie równych w żadnym innym badanym kraju.

➤ **Sprzedaż krajowa.**

Wyniki są bliskie tym w obrotach, co wskazuje, że to sprzedaż krajowa przyczyniła się głównie do wyniku gospodarczego kraju. Przedsiębiorstwa produkcyjne częściej niż firmy usługowe odnotowywały wzrost sprzedaży a rzadziej jej spadek w minionym roku. Przedsiębiorcy z nieco większą ostrożnością niż rok temu planują przyszłoroczne przychody ze sprzedaży – wskaźnik oczekiwanej sprzedaży jest wyraźnie niższy niż przed rokiem. Spośród wszystkich badanych krajów w Polsce oczekiwania na rok przyszły są na drugim miejscu pod względem optymizmu i jego poziomem ustępują tylko tym odnotowanym w Turcji.

➤ **Eksport.**

Wyniki w eksporcie są dobre, chociaż nie na miarę oczekiwań sprzed roku. Niemal tyle samo firm co rok temu przewiduje zwiększyć eksport lub utrzymać go na tym samym poziomie w nadchodzącym roku. Polska znajduje się w czołówce krajów o największej przewadze firm planujących zwiększyć eksport w 2012 roku nad firmami oczekującymi spadku.

➤ **Zatrudnienie.**

Nastąpiła poprawa wskaźnika rezultatu w zatrudnieniu w stosunku do tego z zeszłego roku, chociaż był on niższy od wskaźnika przewidywań na 2011 rok. W roku przyszłym firmy planują zatrudniać na poziomie niemal identycznym jak planowały przed rokiem i te przewidywania plasują Polskę wśród krajów, w których najwięcej firm będzie zatrudniać nowych pracowników.

➤ **Inwestycje.**

Ten rok był kolejnym rokiem wyraźnego odbicia się na plus wskaźnika rezultatu po jego spadku poniżej zera w kryzysie 2009 roku. Wskaźnik ten wzrósł niemal dwukrotnie w stosunku do tego z ubiegłego roku i co ważne, był niewiele niższy od wskaźnika oczekiwań na 2011 rok. Natomiast oczekiwania na rok przyszły są wyraźnie niższe niż były rok temu. Niemniej jednak w żadnym innym badanym kraju poza Turcją firmy nie mają tak optymistycznego nastawienia na inwestowanie jak w Polsce.

➤ **Zaufanie biznesowe.**

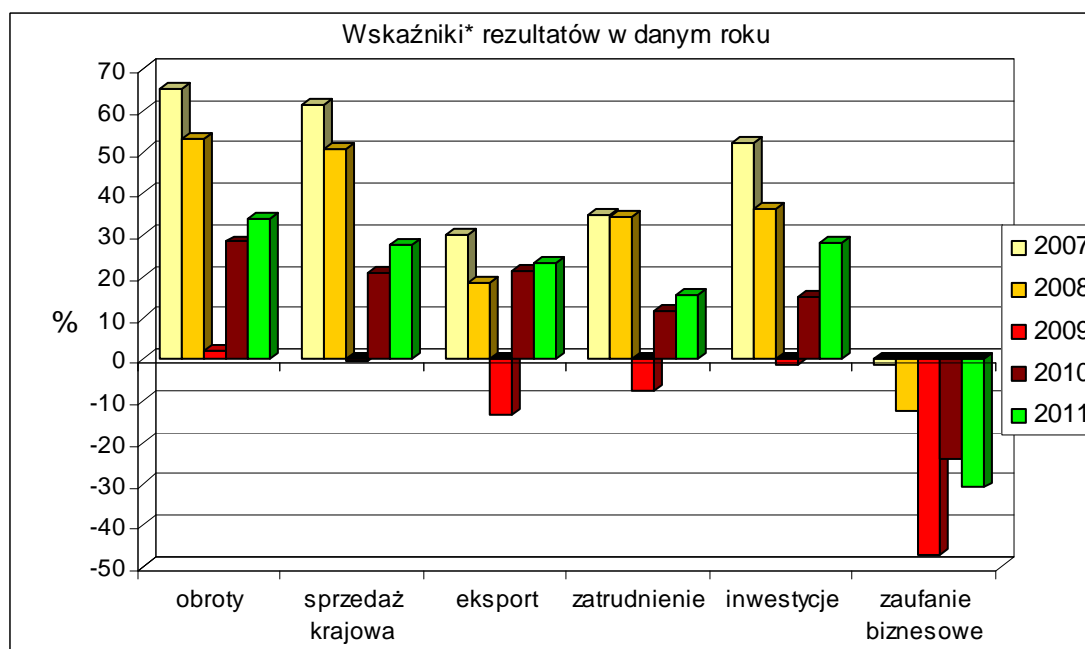
Wskaźnik zaufania biznesowego za mijający rok, czyli ocena warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, pozostaje znacząco poniżej zera. Ocena ta wypadła gorzej niż w poprzednim badaniu. Niestety pogłębił się też lekko pesymizm w ocenie przyszłego roku i drugi rok z rzędu więcej przedsiębiorców spodziewa się pogorszenia niż poprawy w otoczeniu biznesu. Polska jest w grupie 10-ciu krajów, gdzie wśród przedsiębiorców zwyciężył pesymizm w ocenie nadchodzącego roku pod kątem warunków dla biznesu, chociaż w Polsce przewaga pesymistów jest minimalna.

Polska. Zestawienie wskaźników* ekonomicznych - lata 2007-2012

Badanie EES przeprowadzane jest w Polsce od 2001 roku. Poniżej znajdują się zestawienia wskaźników* wyliczonych z deklarowanych przez przedsiębiorców rezultatów za dany rok (2007-2011, wykres 1) oraz z tych przewidywanych na każdy kolejny rok (2008-2012, wykres 2), sporządzone na podstawie odpowiedzi w poszczególnych latach prowadzenia badania, począwszy od 2007 roku.

* Wskaźnikiem w tym badaniu określa się procentową różnicę pomiędzy odsetkiem przedsiębiorców stwierdzających lub przewidujących wzrost/poprawę i spadek/pogorszenie.

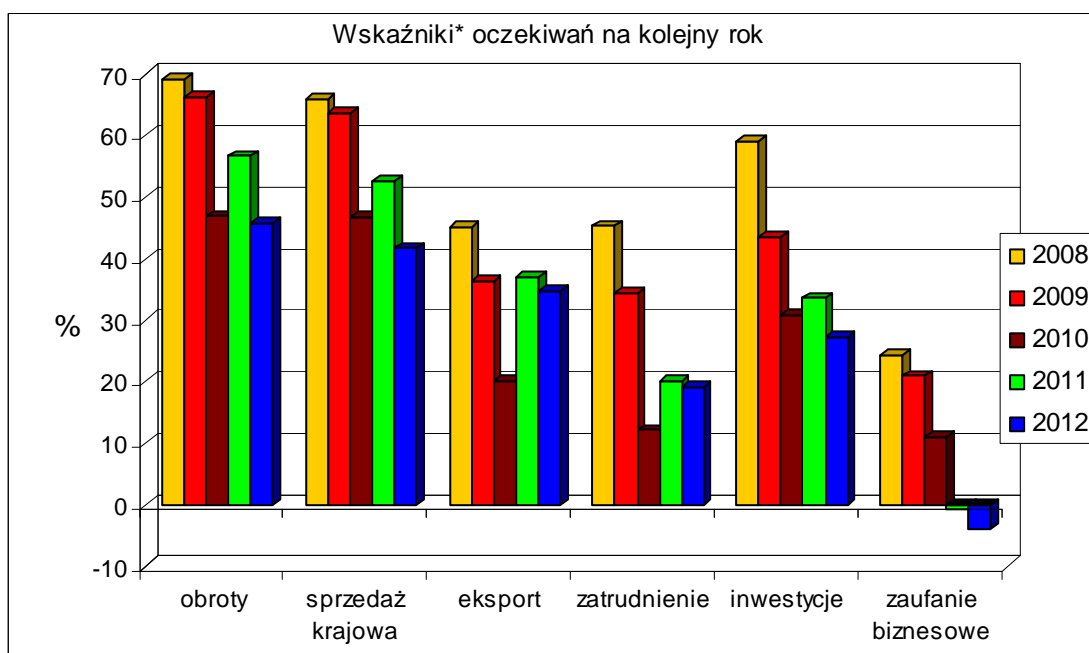
Wykres 1

Wszystkie wskaźniki rezultatów za miniony rok 2011 w badanych obszarach działalności firm (obroty, sprzedaż krajowa, eksport, zatrudnienie, inwestycje) są wyższe od tych otrzymanych w ubiegłorocznym badaniu za 2010 rok.

Natomiast ocena warunków prowadzenia działalności gospodarczej w mijającym roku (tzw. zaufanie biznesowe) uległa obniżeniu w stosunku do tej za rok poprzedni.

Wykres 2

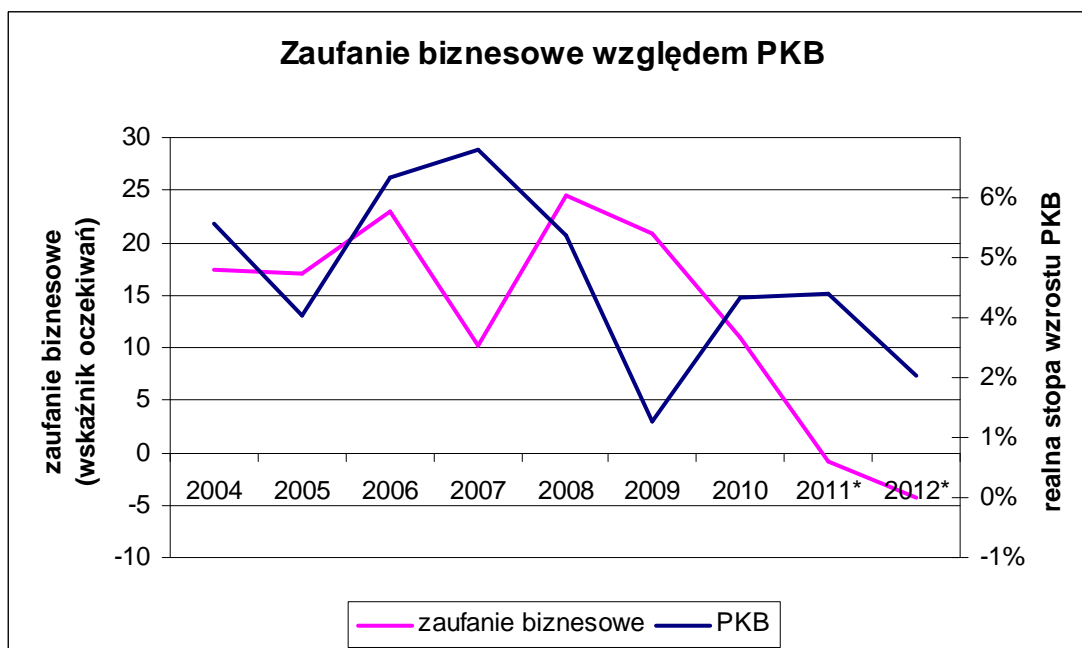

Wskaźniki oczekiwań na rok 2012 we wszystkich badanych obszarach działalności firm (obroty, sprzedaż krajowa, eksport, zatrudnienie, inwestycje) są niższe od wskaźników oczekiwań na rok 2011. Wskaźnik oczekiwanych warunków prowadzenia biznesu (tzw. zaufania biznesowego) uległ obniżeniu kolejny rok z rzędu, powiększając przewagę pesymistów.

Porównując rezultaty za każdy mijający rok z oczekiwaniami, jakie poprzedzały dany rok (porównanie wykresów 1 i 2), widoczne staje się, że największy rozdźwięk jest w kategorii zaufania biznesowego. Wskaźnik oczekiwań w zaufaniu biznesowym jest z reguły na dużo wyższym poziomie niż określany w rok później wskaźnik rezultatu. Zatem w przewidywaniu przyszłości polscy przedsiębiorcy są znacznie częściej optymistami niż w ocenie realnych warunków.

Z porównania wykresów 1 i 2 wynika również, iż mimo to, że wskaźniki rezultatu w poszczególnych obszarach działalności firm są z reguły poniżej oczekiwanych, to generalnie realia podążają za oczekiwaniami.

Wykres 3

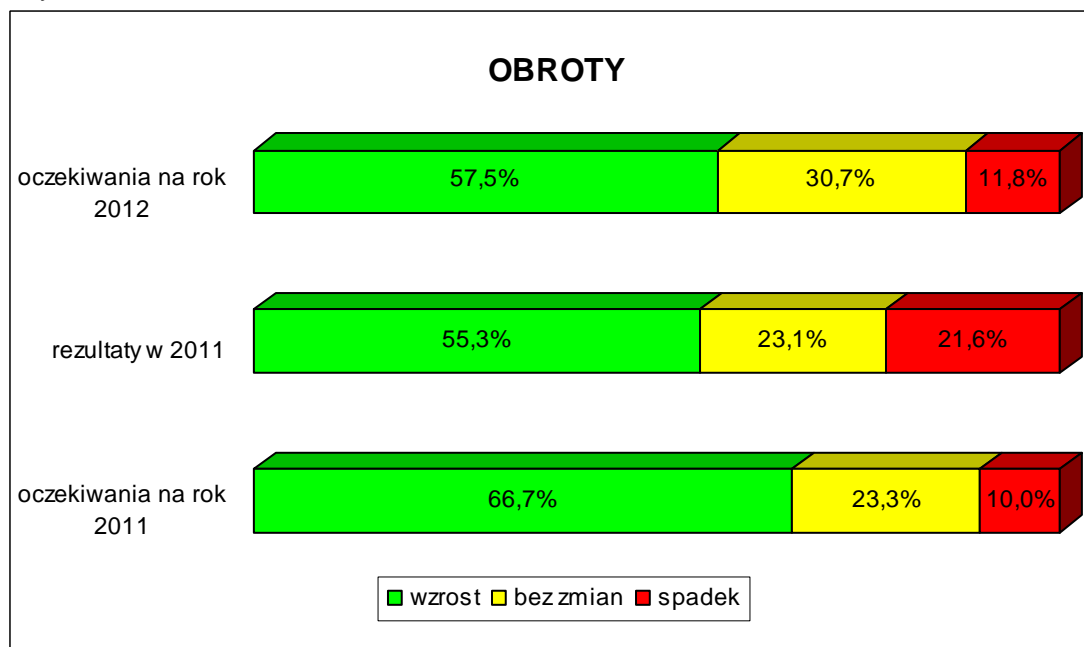
* prognoza PKB wg bazy danych Komisji Europejskiej AMECO

Na wykresie 3 zestawione zostały nastroje przedsiębiorców z wynikami w gospodarce w kolejnych latach prowadzenia badania, aby przyjrzeć się, czy występuje jakakolwiek zbieżność trendów. Te pierwsze wyrażone są wskaźnikiem oczekiwań pod kątem przyszłorocznych warunków dla działalności gospodarczej, czyli tzw. zaufaniem biznesowym, a te drugie wyraża osiągnięte w danym roku tempo wzrostu PKB.

Zarówno z tego zestawienia, jak i z porównania powyżej wykresów 1 i 2, można wnioskować, iż nastroje przedsiębiorców przekładają się w pewnym stopniu na wyniki w gospodarce i na odwrót. Jest oczywiste, że ta korelacja jest bardzo zaburzona wieloma innymi czynnikami, jakie wpływają na tempo wzrostu gospodarczego oraz na nastroje przedsiębiorców. Dla przykładu, lata 2007 czy 2011 były latami wyborczymi, niosącymi ze sobą niepewność w oczekiwaniach przedsiębiorców, co wyrażało się spadkiem wskaźnika zaufania, pomimo trwającej dobrej koniunktury. Także nieoczekiwane spowolnienie gospodarcze w Polsce po wybuchu kryzysu na rynkach globalnych w 2008 roku pociągnęło za sobą postępujący spadek nastrojów. Obecne zagrożenie eskalacją kryzysu strefy Eurolandu, już znajdujące potwierdzenie w obniżonych prognozach wzrostu gospodarczego, również pogarsza klimat dla biznesu.

Deklarowane wyniki firm za miniony rok i oczekiwania na 2012 w zestawieniu z oczekiwaniami na 2011

Wykres 4

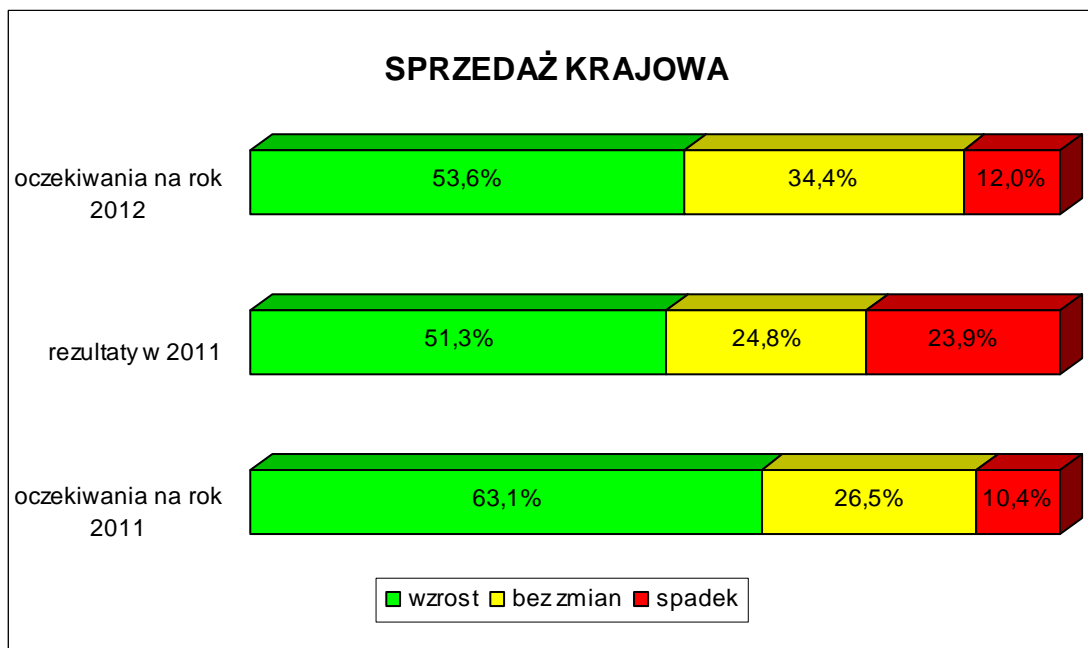

Ponad połowa ankietowanych firm (55,3%) zwiększyła swoje obroty w minionym roku, niemal jedna czwarta firm (23,1%) utrzymała je na niezmiennym poziomie, zaś około jedna piąta spośród badanych (21,6%), odnotowała ich zmniejszenie. Pomimo że powyższy wynik jest nieco niższy od oczekiwań, jakie mieli przedsiębiorcy przed rokiem, jest on bardzo zadowalający.

Rezultaty za mijający rok były zdecydowanie lepsze w sektorze produkcji niż w usługach, jako że wzrost obrotów zanotowało odpowiednio 60,4% i 52,1% firm.

W ślad za dobrymi rezultatami tego roku idą oczekiwania na 2012 rok. Więcej przedsiębiorców przewiduje zwiększenie obrotów (57,5% firm) lub utrzymanie na aktualnym poziomie (30,7% firm) niż przewiduje spadek obrotów (11,8% firm). Widoczne jest jednak, że oczekiwania na przyszły rok są nieco mniej optymistyczne niż te wyrażane w ubiegłorocznym badaniu. Przedsiębiorcy biorą pod uwagę fakt, że zapowiadane spowolnienie w gospodarce światowej jak i konsekwencje kryzysu w strefie Euro mogą mieć wpływ ograniczający ich działalność, aczkolwiek nie obawiają się radykalnego pogorszenia.

Wykres 5

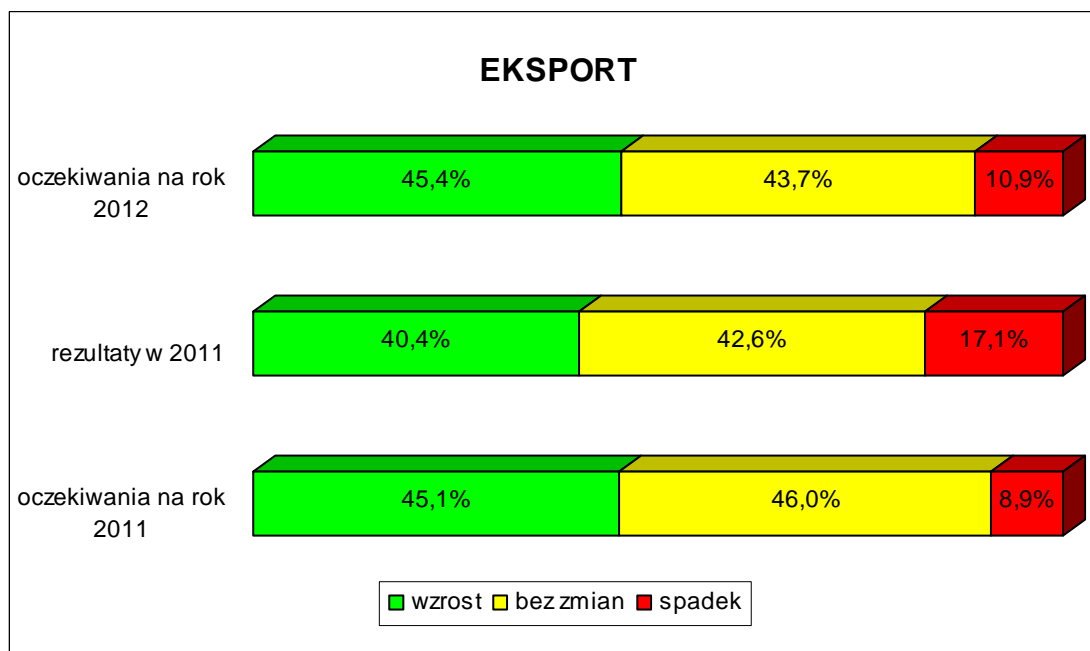

Rezultaty sprzedaży krajowej w 2011 roku są bardzo zbliżone do tych w obszarze obrotów. Ponad połowa ankietowanych firm (51,3%) zwiększyła sprzedaż krajową, podczas gdy jedna czwarta utrzymała ją na niezmiennym poziomie (24,8% firm), i tyleż samo odnotowało jej spadek. Ten wynik pokazuje, że to silny popyt wewnętrzny był motorem wzrostu gospodarczego w mijającym roku w Polsce.

Na rynku krajowym przedsiębiorstwa produkcyjne częściej niż przedsiębiorstwa usługowe wykazały wzrost sprzedaży natomiast rzadziej jej spadek, w wyniku czego wskaźnik rezultatu (określony jest jako różnica między tymi, którzy odnotowali wzrost a tymi którzy odnotowali spadek) wyniósł dla produkcji +35,1% a dla usług +22,5%.

Podobnie jak w obrotach, również w sprzedaży krajowej przedsiębiorcy z nieco większą ostrożnością niż rok temu planują przyszłe przychody. Niemniej jednak, za bardzo optymistyczny należy uznać rezultat, gdzie ponad połowa firm (53,6%) przewiduje zwiększenie sprzedaży wobec 12% firm oczekujących spadku. Relatywnie wysoki i stabilny wzrost gospodarczy kraju przez ostatnie lata oraz fakt, iż w czasie kryzysu w 2008 i 2009 roku Polska obroniła się przed recesją i utrzymała wzrost gospodarczy, dają podstawę przedsiębiorcom do wiary, że nie ma powodu do nadmiernych obaw o krajowy rynek.

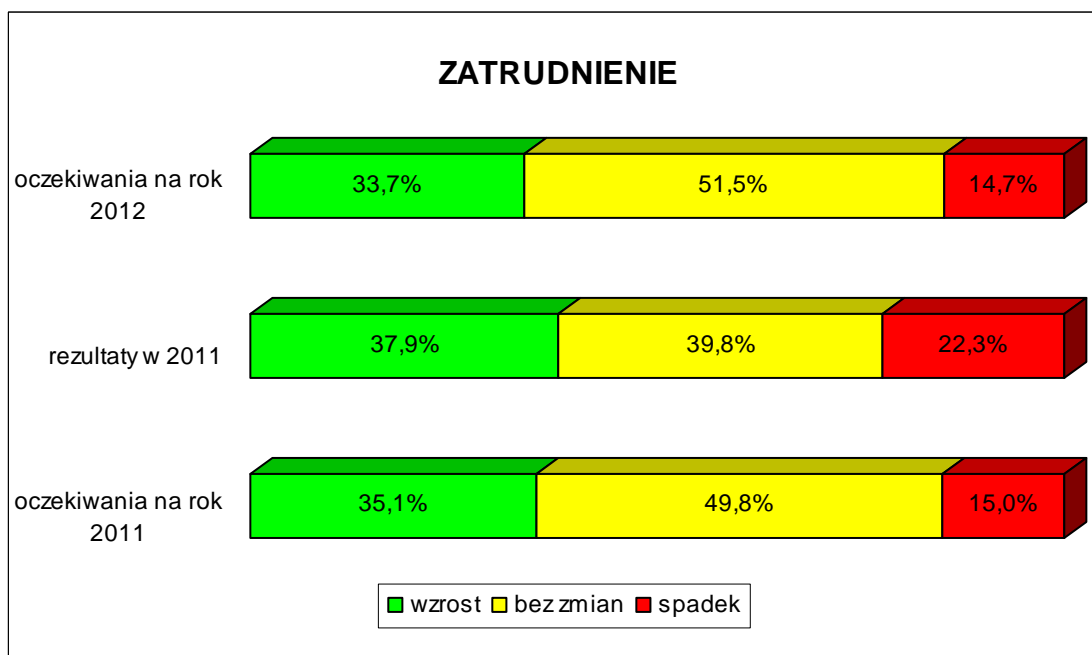
Wykres 6

W minionym roku wyraźnie więcej firm doświadczyło spadku w sprzedaży na eksport (17,1% badanych) niż się tego spodziewało, gdy rok temu podawały swoje przewidywania (było to 8,9% firm). Powrót koniunktury w krajach UE, dokąd Polska kieruje ok. 80% swojego eksportu, nie następował tak szybko, jak tego oczekiwali polscy eksporterzy. Stąd wzrost sprzedaży na eksport odnotowany przez 40,4% firm i utrzymanie jej na niezmiennym poziomie przez podobny odsetek firm (42,6%), należy uznać za udany wynik. Świadczy on o konkurencyjności polskich firm na mocno rozwiniętych i wymagających rynkach UE. Wśród respondentów będących producentami aż ponad połowa (51,5%) odnotowała wzrost sprzedaży eksportowej w minionym roku. W dużej części na wyniki w eksporcie zapracowały takie gałęzie przemysłowe, jak: motoryzacja, meblarstwo czy sprzęt AGD.

Oczekiwania eksporterów na rok przyszły niemal nie ustępują tym sprzed roku; większość firm oczekuje zwiększenia eksportu (45,4% firm) lub utrzymania go na niezmiennym poziomie (43,7% firm) a tylko niecałe 11% badanych przewiduje, że ich sprzedaż eksportowa zmaleje. Eksporterom sprzyja utrzymujące się od trzeciego kwartału osłabienie złotego. Należy sądzić, że gdyby nie obawy o negatywne skutki globalnego kryzysu oraz te wynikające z nadmiernego długu publicznego niektórych państw w strefie Euro, przewidywania na przyszły rok byłyby bardziej optymistyczne niż te sprzed roku.

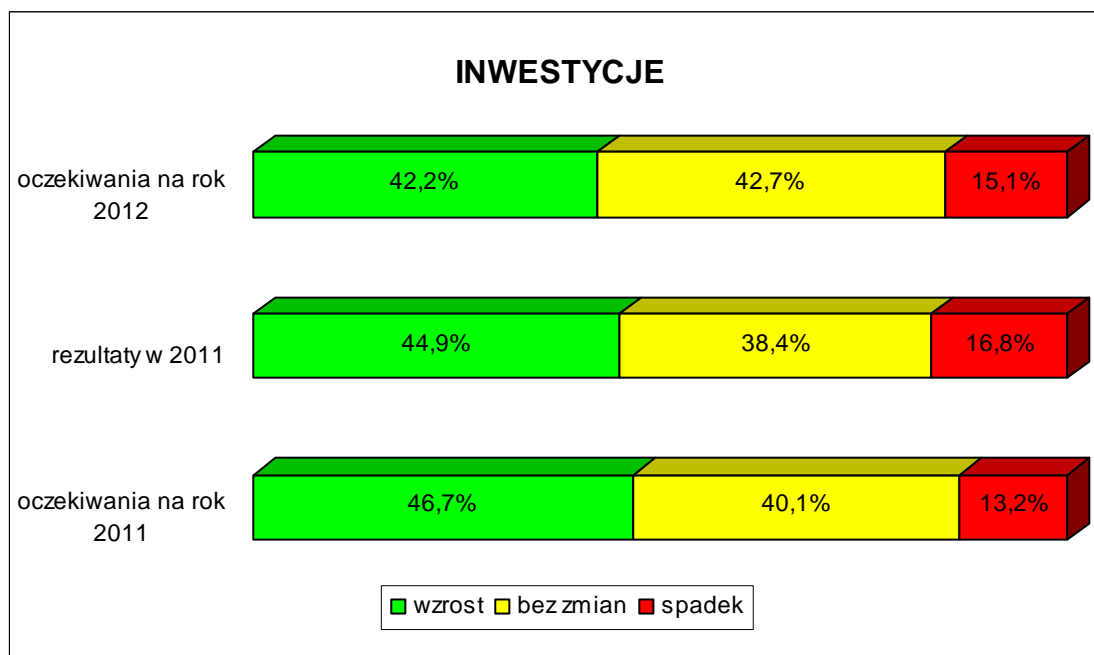
Wykres 7

Wyniki badania w obszarze zatrudnienia wyróżnia fakt, iż więcej firm odnotowało wzrost zatrudnienia (37,9% badanych) niż to było przewidywane w ubiegłorocznym ankietowaniu (35,1% badanych). Wskaźnik rezultatu jest jednak niższy od spodziewanego, ponieważ większy był także odsetek firm, które zwalniały pracowników (22,3% badanych) w stosunku do odsetka tych planujących zwolnienia w ubiegłorocznym badaniu (15% badanych). Więcej zwolnień, niż to było przewidziane, oznacza brak perspektyw w tych firmach na ekspansję lub na utrzymanie wyników na niezmiennym poziomie.

Niepewność co do najbliższej przyszłości odzwierciedlona jest również w przewidywaniach na rok przyszły. Wskaźnik oczekiwań na rok 2012 wynosi +19% w stosunku do wskaźnika +20% z ubiegłego roku, co należy uznać za pozytywne w obliczu coraz bardziej realnego spowolnienia gospodarczego. Plany większości firm co do wzrostu zatrudnienia (33,7% badanych) lub jego utrzymania na obecnym poziomie (51,5% badanych) wynikają z ich aktualnie dobrych wyników w sprzedaży. Zrozumiałe jest, że przewidywania na kolejny rok w zatrudnieniu nie są bardziej pozytywne od tych, jakie były przed rokiem, skoro oczekiwania w obrotach, sprzedaży krajowej i eksporcie na rok przyszły są poniżej tych wyrażonych w ubiegłorocznym badaniu. Mimo to, obawy firm co do przyszłości nie są na tyle duże, aby nastąpiła wyraźna tendencja do zmniejszania zatrudnienia.

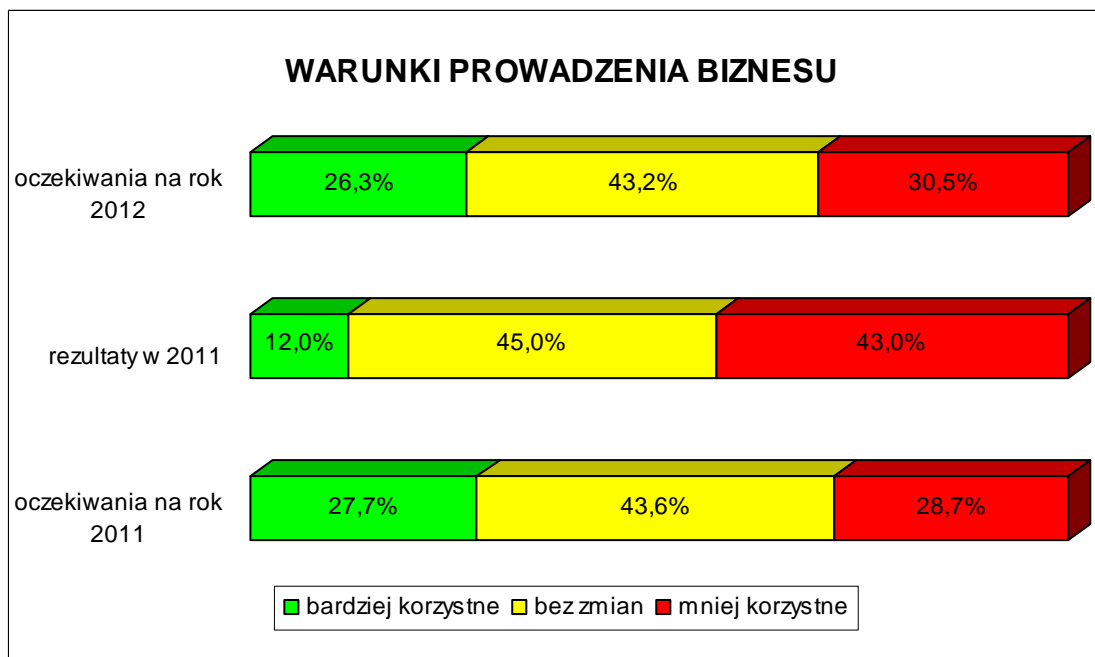
Wykres 8

Jak wynika z powyższego wykresu, firmy w minionym roku realizowały inwestycje zgodnie z przewidywaniami sprzed roku. Prawie 45% firm zwiększyło inwestycje, zaś ponad 38% firm utrzymało ich poziom z ubiegłego roku wobec 16,8% firm, które zdecydowały ograniczyć inwestycje. Jest to pozytywny wynik. Jednak zważywszy, że to m.in. inwestycje decydują o trwałości wzrostu gospodarczego i że mieliśmy do czynienia z gwałtownym spadkiem inwestycji w firmach w roku 2009 i 2010, na skutek kryzysu, to obecne ich tempo wzrostu powinno być znacznie większe, aby gospodarka mogła powrócić na ścieżkę wysokiego tempa wzrostu gospodarczego. W tym świetle, już nie tak pozytywnym faktem są plany na rok przyszły, z których wynika, że w 2012 roku inwestycje nie będzie więcej niż w roku minionym. Wartość wskaźnika* przewidywać (+27,1%) jest nieco niższa od tej z poprzedniego roku (+33,5%).

Zatrzymanie się trendu wzrostowego wskaźnika* w inwestycjach związane jest z brakiem pewności co do konsekwencji kryzysowej sytuacji w strefie Euro i jej dalszego oddziaływania na rynki. Wzrost gospodarczy w dwóch ostatnich latach pozwolił firmom na zgromadzenie nadwyżek kapitałowych, ale są one chętniej lokowane w oszczędności, jak pokazują dane GUS, niż przeznaczane na inwestycje.

Wykres 9

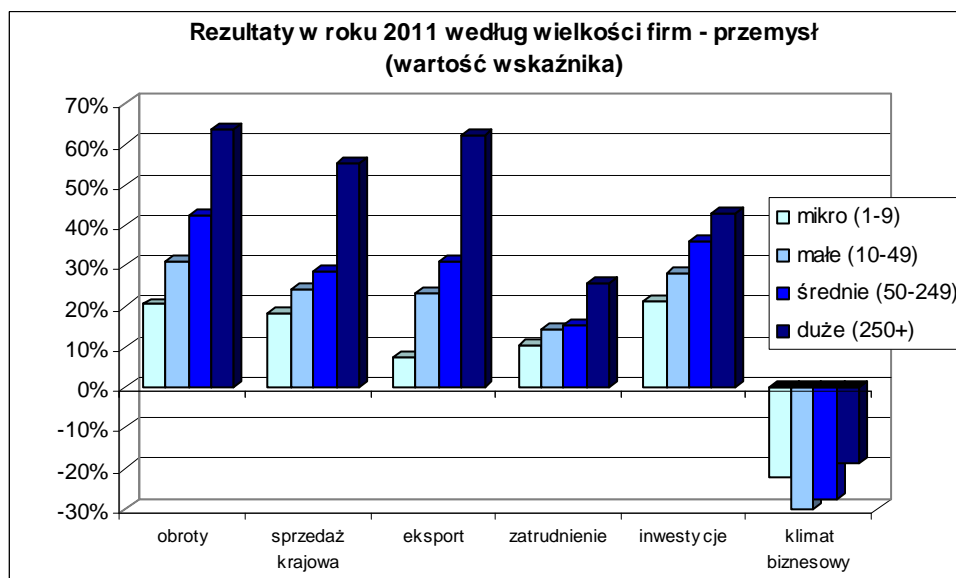
Ocena aktualnych oraz przyszłych warunków do prowadzenia biznesu (tzw. zaufanie biznesowe) w historii niniejszego badania z reguły nie nadążała za pozytywnymi wskaźnikami rezultatów i oczekiwań w pozostałych obszarach działalności firm i była na dużo niższym poziomie niż pozostałe oceny. Tak jest również i tym razem. Tylko 12% firm odczuło poprawę warunków w swoim otoczeniu, podczas gdy dla 45% firm nic się nie zmieniło, zaś aż 43% badanych odczuło pogorszenie warunków w mijającym roku. Zatem wskaźnik* rezultatu w tym obszarze jest po raz kolejny ujemny, w odróżnieniu od wszystkich pozostałych wskaźników rezultatów w tym badaniu, i wyniósł -31%.

Wskaźnik* oczekiwań na kolejny rok z poziomu -1% (w ubiegłorocznym badaniu) przesunął się nieznacznie w dół do -4,2 %, co oznacza, iż oczekiwania na rok przyszły są na podobnym poziomie, jak w badaniu sprzed roku, z nieznaczną przewagą pesymistów. Do braku wiary w wyeliminowanie istniejących już barier, które przeszkadzają przedsiębiorstwom w działalności, dołączyły obawy o oddziaływanie załamania się równowagi finansowej niektórych krajów Eurolandu. Zatem, wpływ całkiem dobrych bieżących wyników firm nie był w stanie przeważać nad obawami o przyszłość i stąd wskaźnik* oczekiwań co do warunków dla biznesu drugi rok z rzędu pozostaje negatywny.

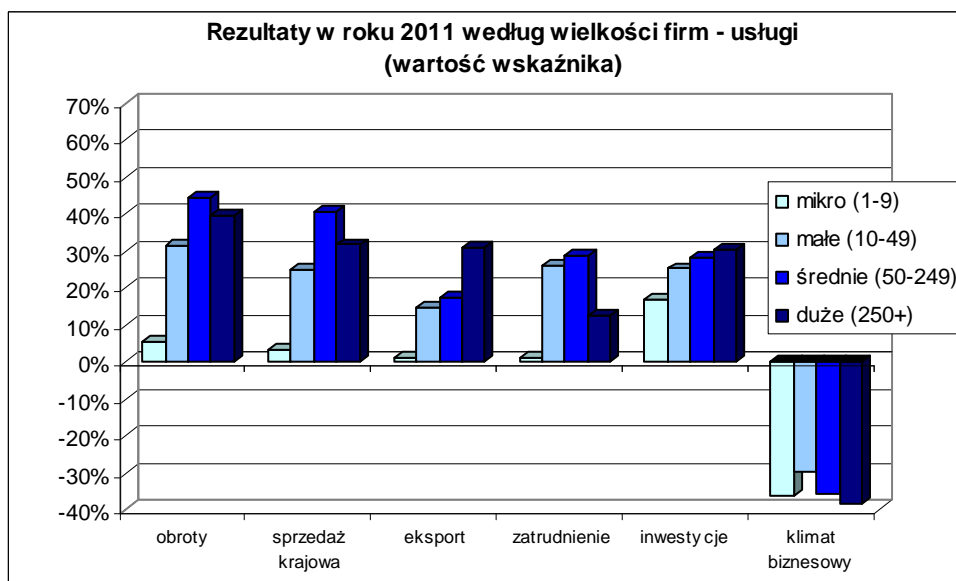
Analiza przekrojowa

* Wskaźnik stanowi procentową różnicę pomiędzy stwierdzającymi lub przewidywanymi wzrost/poprawę i spadek/pogorszenie.

Wykres 10

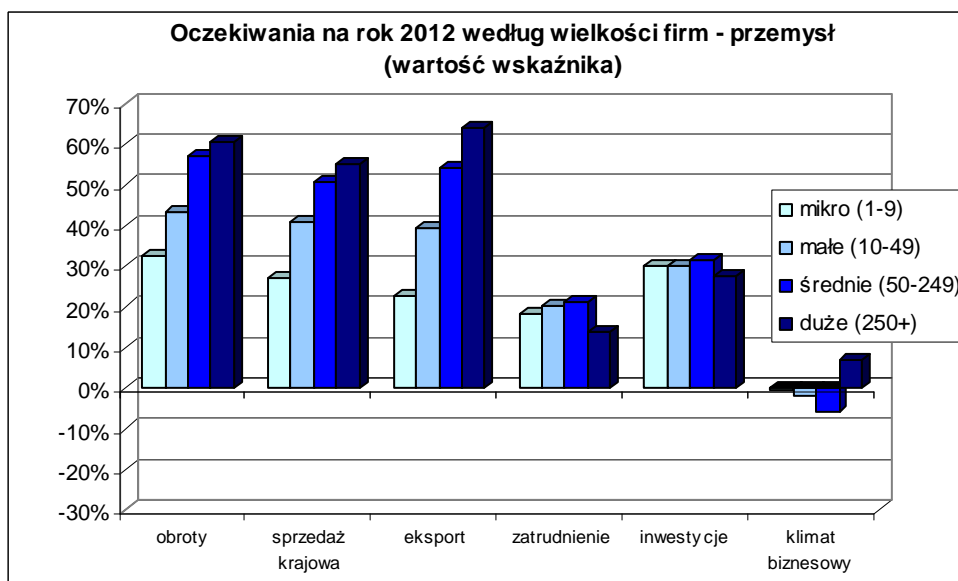
Wykres 11.

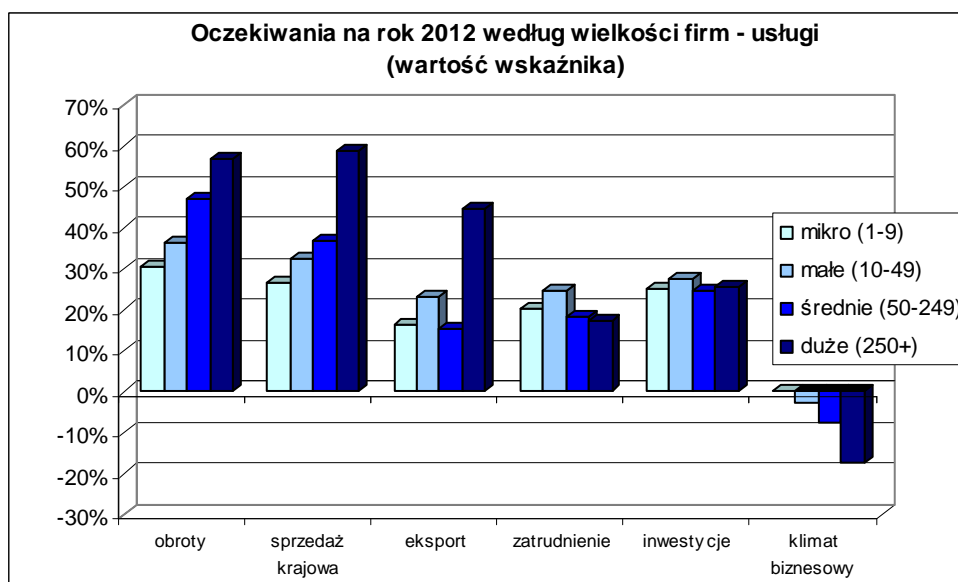
Z analizy odpowiedzi na pytania o wyniki firm w minionym roku (w obrotach, sprzedaży krajowej, eksporcie, zatrudnieniu i inwestycjach) i wyliczonych wskaźników* rezultatu dla poszczególnych wielkości firm oraz w podziale na sektory (przemysł i usługi) wynika, iż najwyższe wartości wskaźników dotyczyły dużych firm przemysłowych (największe firmy produkcyjne częściej niż wszystkie pozostałe odnotowywały wzrost a rzadziej spadek). Natomiast wskaźniki były najniższe w mikro-firmach usługowych.

Generalnie, w sektorze przemysłu rezultaty za mijający rok były lepsze niż w sektorze usług. Nieco lepsza była również w przemyśle ocena warunków do prowadzenia biznesu.

Wykres 12.

Wykres 13.

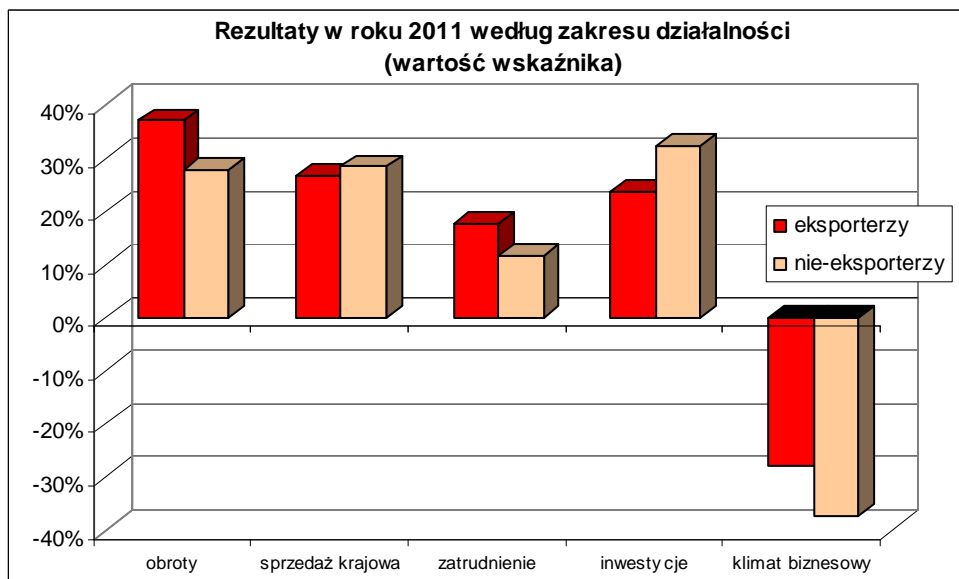

Nie ma wyraźnych różnic w oczekiwaniach na 2012 pomiędzy firmami sektora przemysłu i usług, poza tym, że w przemyśle optymizm co do przyszłorocznych obrotów, sprzedaży krajowej i eksportu jest nieco większy.

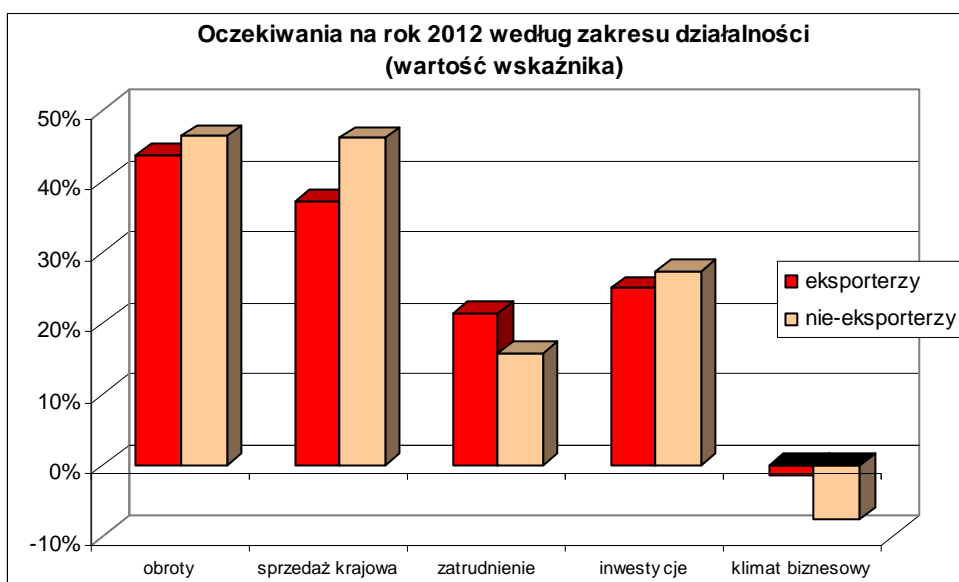
Wielkość firmy jest pozytywnie skorelowana z jej 'optymizmem' – im większa firma tym wyższy wskaźnik oczekiwań na 2012 rok. Nie dotyczy to zatrudnienia oraz inwestycji, bowiem największe firmy a zwłaszcza te przemysłowe mają nieco niższe wskaźniki przewidywań w tych obszarach niż firmy średnie i małe.

W obszarze klimatu biznesowego wśród firm usługowych ta korelacja jest zupełnie odwrotna – największe firmy częściej niż wszystkie pozostałe spodziewają się pogorszenia niż poprawy warunków prowadzenia biznesu.

Wykres 14.

Wykres 15.

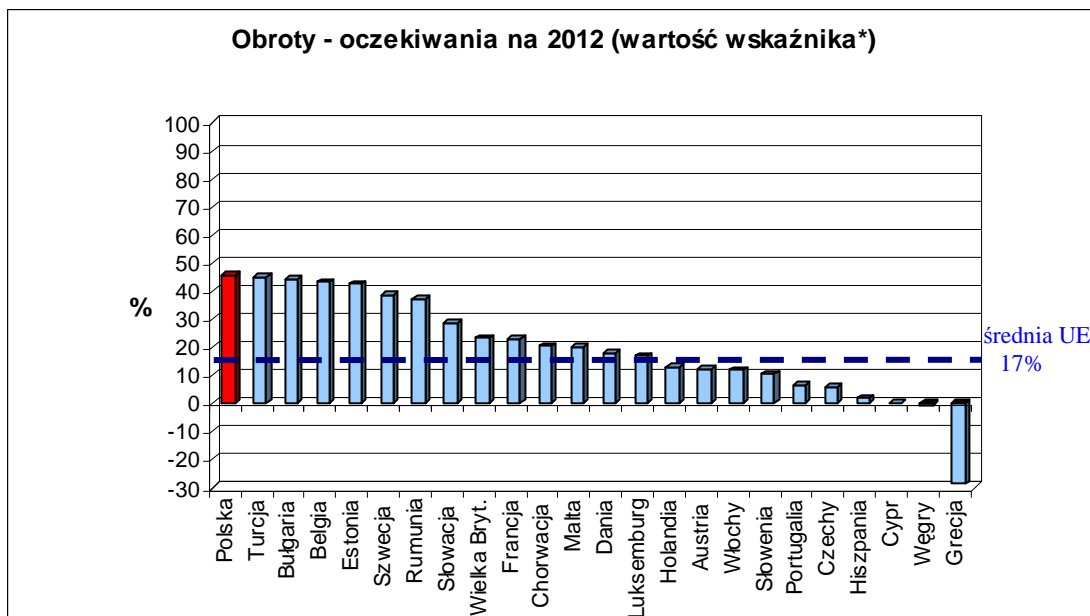
W minionym roku to eksporterzy częściej odnotowali wzrost niż spadek obrotów od firm działających tylko na rynku krajowym. Częściej także zatrudniali nowych pracowników. Natomiast firmy działające lokalnie częściej inwestowały, co związane jest z ich mocniejszym poczuciem stabilizacji w związku z utrzymującym się silnym popytem krajowym, nawet w okresie globalnego kryzysu.

W przyszłym roku nie-eksporterzy przewidują częściej wzrost obrotów oraz inwestycji, podczas gdy jest wśród nich znacząco więcej pesymistów, jeśli chodzi o warunki dla biznesu w 2012 roku.

Europa i Polska – porównanie oczekiwań na rok 2012

* Wskaźnik stanowi procentową różnicę pomiędzy oczekującymi wzrostu/poprawy nad oczekującymi spadku/pogorszenia.

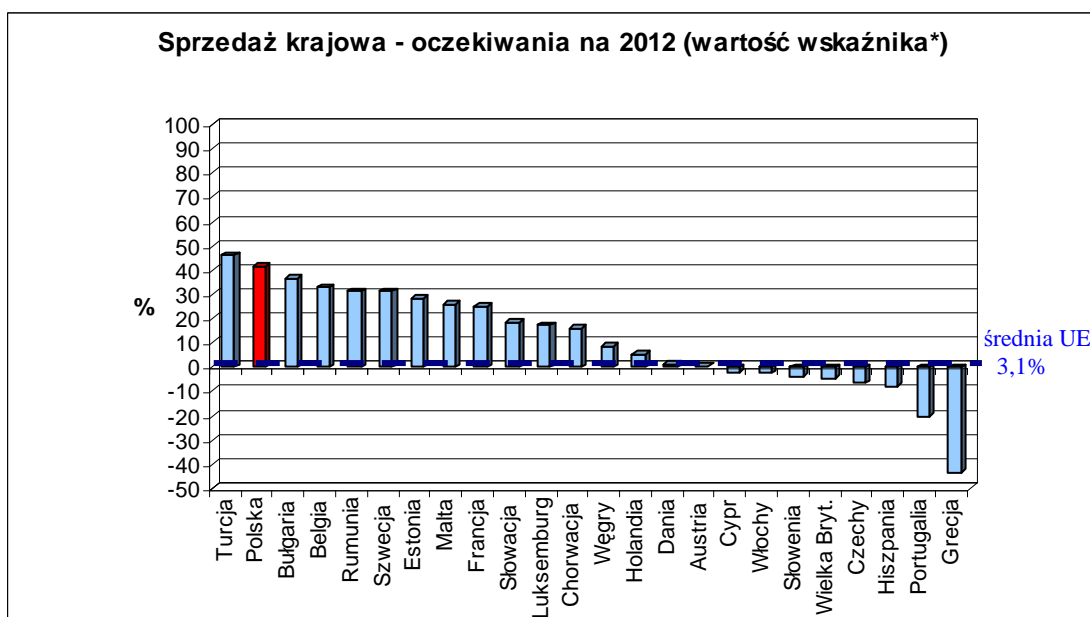
Wykres 16

Wskaźnik oczekiwań przedsiębiorców w Polsce dotyczący przyszłorocznych obrotów wynosi +45,7% wobec średniej dla UE +17% i jest najwyższy w porównaniu do wartości tego wskaźnika w pozostałych krajach. Podobnym poziomem optymizmu odznaczają się przedsiębiorcy z Turcji, Bułgarii, Belgii, Estonii, Szwecji i Rumunii, podczas gdy głęboki pesymizm widoczny jest w Grecji (-28,7%); w takich krajach jak Hiszpania, Cypr i Węgry wskaźnik spadł blisko zera.

Uwaga: brak jest danych dla Niemiec.

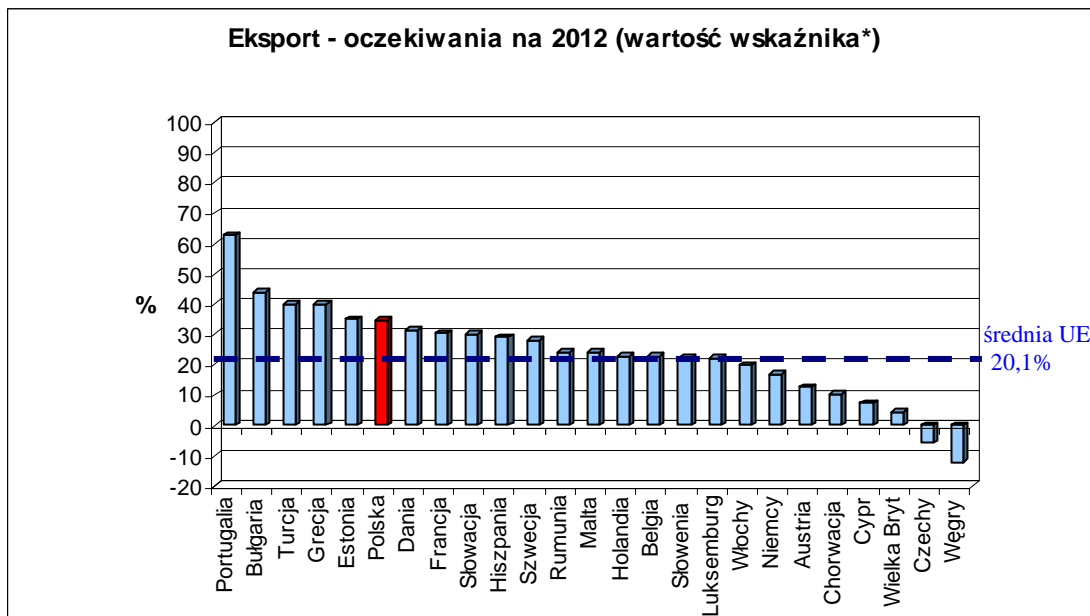
Wykres 17

Wskaźnik oczekiwań przedsiębiorców w Polsce dotyczący przyszłorocznych przychodów ze sprzedaży krajowej wynosi +41,7% wobec średniej dla UE +3,1%. Jest to najwyższy

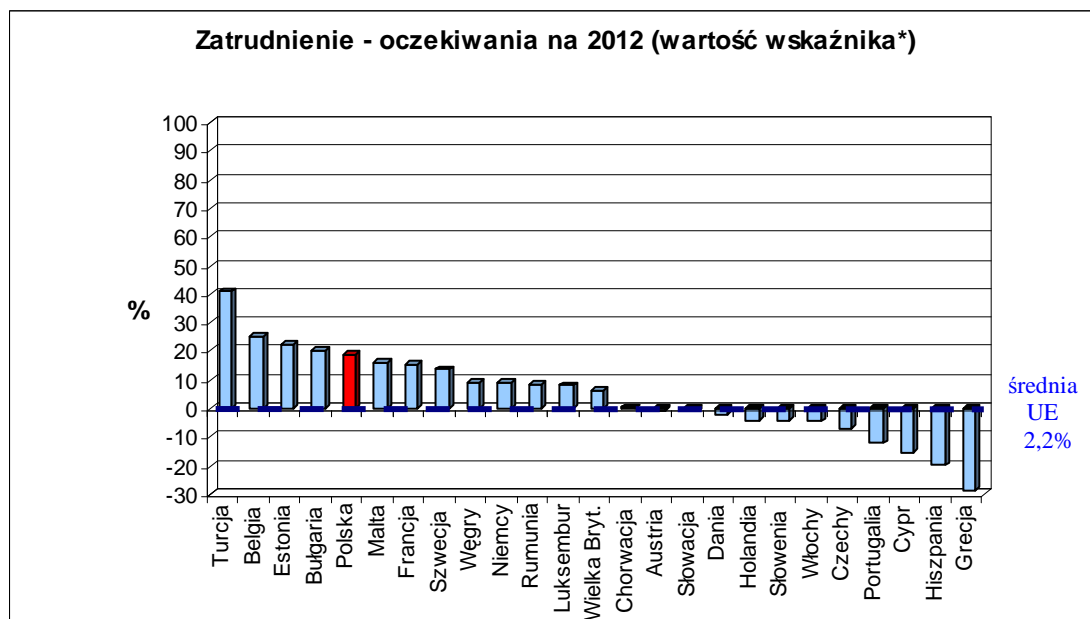
wskaźnik wśród badanych krajów UE i niewiele mniejszy od wartości tego wskaźnika dla Turcji (+46%). Na nieco niższym poziomie niż w Polsce wypadły wskaźniki dla sprzedaży w Bułgarii, Belgii, Rumunii i Szwecji. Największy pesymizm wyrazili przedsiębiorcy w Grecji (-43,6%) i w Portugalii (-20,5%). W Danii i Austrii wskaźnik ten wypadł blisko zera a w takich krajach jak: Cypr, Włochy, Słowenia, Wielka Brytania, Czechy, Hiszpania, nieznacznie przeważał pesymizm co do przyszłorocznej sprzedaży i wskaźnik jest ujemny. Uwaga: brak jest danych dla Niemiec.

Wykres 18

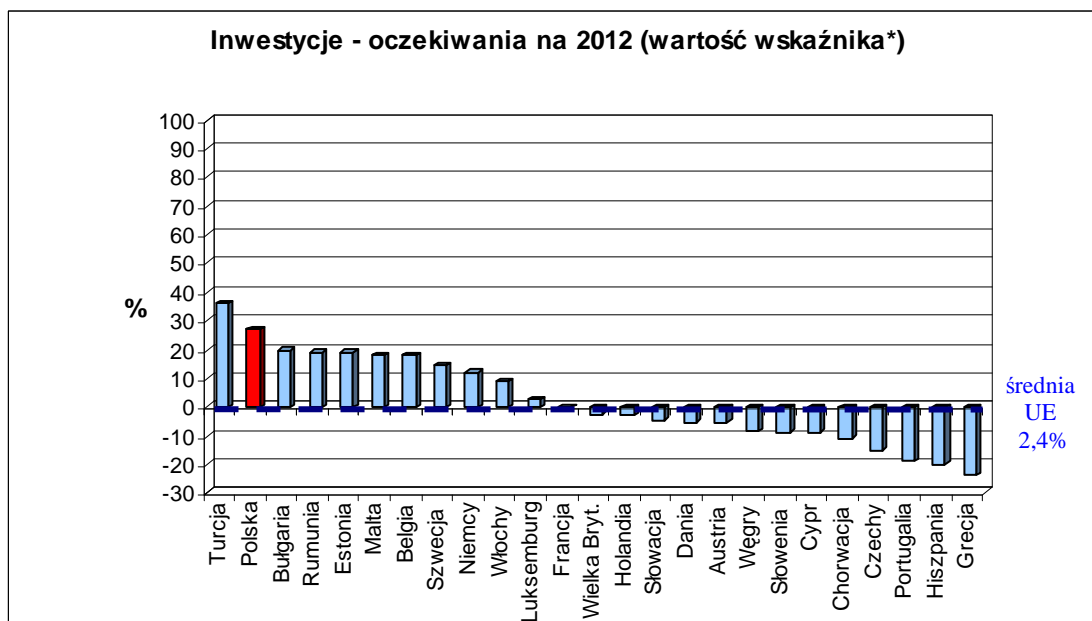
Dla wszystkich badanych krajów, przewidywania co do przyszłorocznych przychodów z eksportu są wyraźnie bardziej optymistyczne niż te dotyczące sprzedaży krajowej, ze średnią wskaźników dla krajów UE wynoszącą odpowiednio dla eksportu +20,1% a +3,1% dla sprzedaży krajowej. Z wyjątkiem Czech i Węgier, wszędzie przeważał optymizm co do wzrostu sprzedaży na eksport. Polska jest na szóstym miejscu za Portugalią, Bułgarią, Turcją, Grecją i Estonią pod względem spodziewanej przewagi firm, które przewidują wzrost eksportu nad tymi, które oczekują spadku z jego przychodów.

Wykres 19

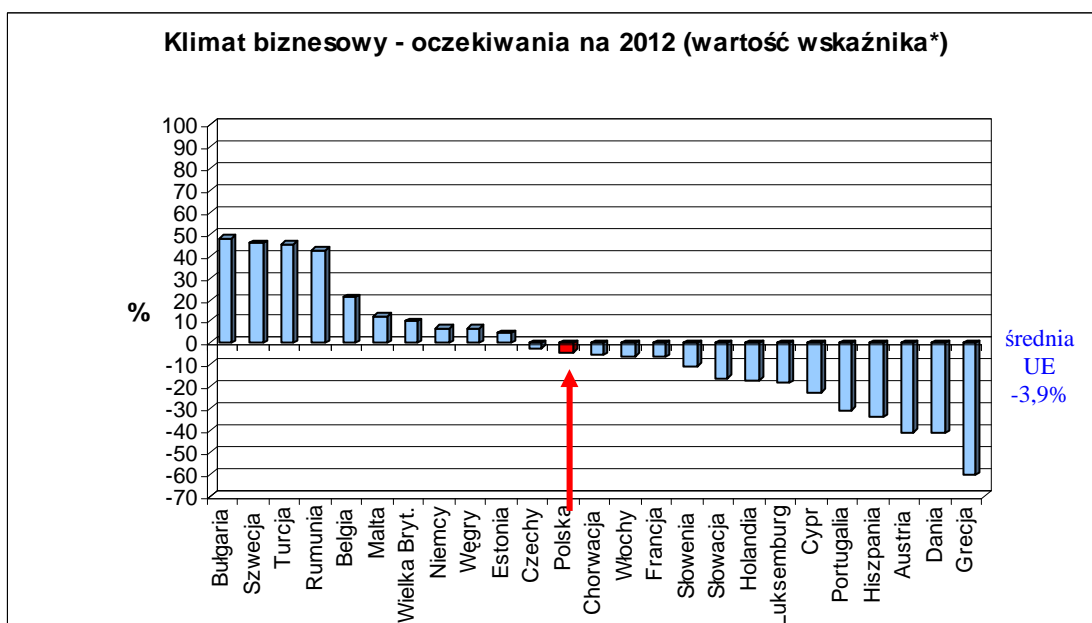
Wobec średniej unijnej wynoszącej dla wskaźnika zatrudnienia tylko +2,2%, w Polsce wskaźnik zatrudnienia wynosi +19%, co plasuje Polskę na piątym miejscu za Turcją, Belgią, Estonią i Bułgarią. Natomiast największa przewaga firm, które przewidują zwolnienia nad tymi, które będą zatrudniać nowych pracowników jest w Grecji, Hiszpanii, Cyprze i Portugalii.

Wykres 20

Spośród badanych krajów UE w Polsce jest największa przewaga firm, które chcą więcej inwestować, nad tymi które będą zmniejszać inwestycje. Wskaźnik oczekiwań wyniósł dla Polski +27,1% i jest on niższy jedynie od wskaźnika dla Turcji (+36%). Średnia wartość dla krajów UE wypadła na poziomie +2,4%; największa przewaga firm, które będą zmniejszać poziom inwestycji w 2012 roku jest w Grecji, Hiszpanii, Portugalii i Czechach.

Wykres 21

Pod względem przewidywanych warunków w otoczeniu biznesu w roku przyszłym polscy przedsiębiorcy plasują się mniej więcej po środku stawki, lecz należą do grupy, gdzie przeważał pesymizm z wartością wskaźnika -4,1%, wobec średniej dla krajów UE na poziomie -3,9%. Najwięcej optymizmu w ocenie przyszłego roku wyrazili przedsiębiorcy z

Bułgarii, Szwecji, Turcji i Rumunii – ze wskaźnikiem powyżej +40%. Natomiast największy pesymizm panuje wśród przedsiębiorców w Grecji (-60,4%), Danii, Austrii, Hiszpanii i Portugalii.

Metodologia.

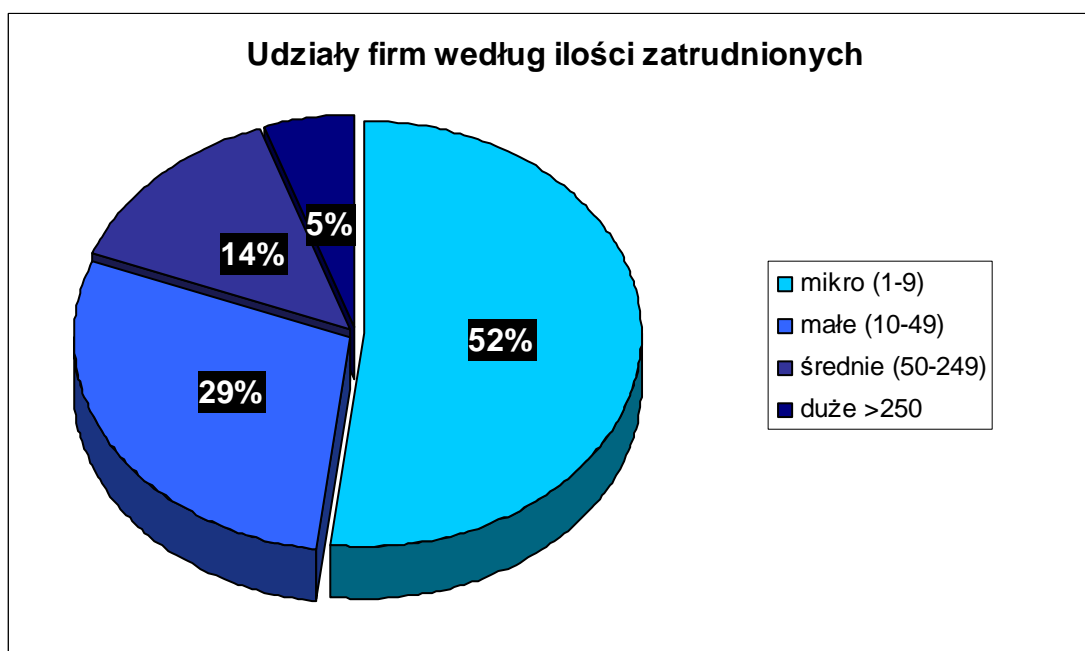
Niniejsze badanie zostało przeprowadzone na losowej próbie 2315 przedsiębiorstw reprezentujących wszystkie 16 województw i na podstawie załączonego kwestionariusza. Otrzymane odpowiedzi na każde pytanie zostały przeliczone na udziały procentowe a następnie 'zważone' w zależności od wielkości przedsiębiorstwa (ilości zatrudnionych w nim pracowników) oraz sektora jego działalności (przemysł lub usługi).

Zastosowane odpowiednio wagi przedstawiają się następująco:

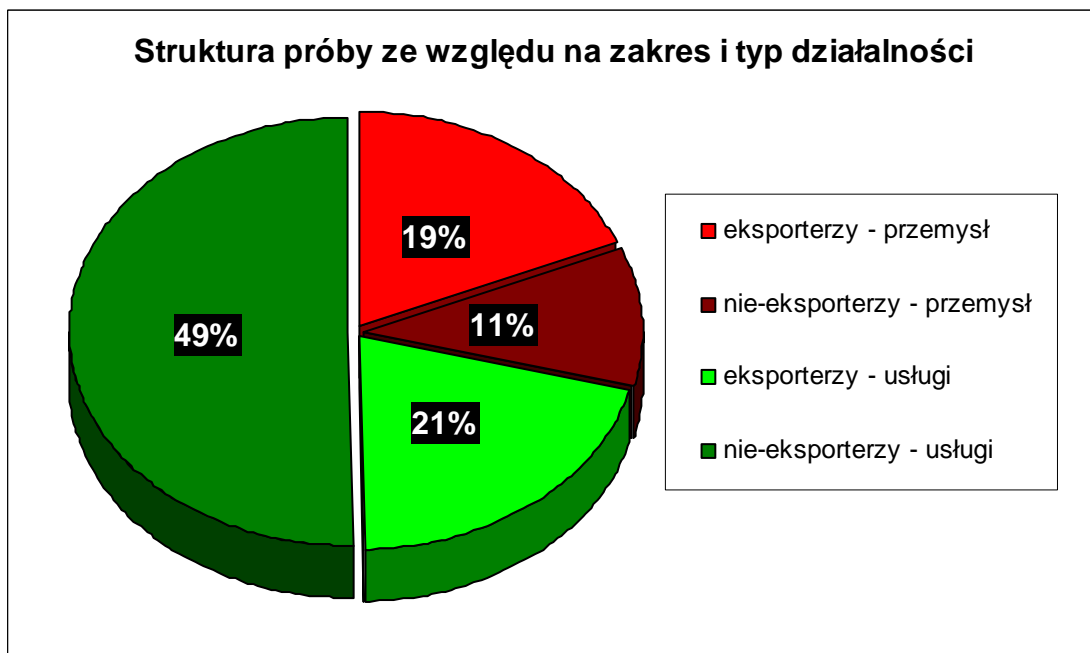
- udział wielkości zatrudnienia w firmach o danej wielkości (firmy mikro / małe / średnie / duże) w całkowitej wielkości zatrudnienia we wszystkich firmach w gospodarce narodowej
- udział danego sektora w PKB Polski

Tak przekształcone wyniki stanowiły podstawę do obliczenia wskaźników będących końcowym rezultatem badania.

Wykres 22

Wśród respondentów tegorocznego badania 52% stanowili przedsiębiorcy reprezentujący firmy mikro (zatrudniające od 1 do 9 pracowników); 29% - firmy małe (10-49 pracowników); 14% - firmy średnie (50-249 pracowników) i 5% - firmy duże (ponad 250 pracowników).

W podziale sektorowym 30% przedsiębiorców reprezentowało sektor przemysłu, zaś 70% - sektor usług. Udział eksporterów w badanej próbie wynosił 40% (odpowiednio 19% - przemysł i 21% - usługi).

Europejski raport EUROCHAMBRES Economic Survey 2011 dostępny na stronie internetowej:
<http://www.eurochambres.eu/content/default.asp?PageID=146>

Raport krajowy dostępny na stronie internetowej KIG
<http://www.kig.pl/naszglos/badania.html>

opracowany przez **Biuro ds. Unii Europejskiej KIG**
Katarzyna Grzejszczyk kgrzejszczyk@kig.pl i Marcin Wróbel
tel. 22 630 96 28

KRAJOWA IZBA GOSPODARCZA

BADANIE KLIMATU BIZNESOWEGO 2012

Odpowiedzi traktowane są poufnie

SEKTOR DZIAŁALNOŚCI (PROSZĘ WYBRAĆ JEDEN!): Produkcja () Usługi ()	
LICZBA ZATRUDNIONYCH: 1 - 9 () 10 - 49 () 50 - 249 () 250 i więcej ()	
Województwo:	
OBROTY	ZATRUDNIENIE
<u>1 W porównaniu z analogicznym okresem roku 2010, całkowity obrót firmy w 2011:</u> Wzrósł () Nie zmienił się () Zmalał ()	<u>7 W porównaniu z analogicznym okresem roku 2010, liczba zatrudnionych w firmie w 2011:</u> Wzrosła () Nie zmieniła się () Zmalała ()
<u>2 Spodziewamy się, że w roku 2012 całkowity obrót firmy:</u> Wzrośnie () Nie zmieni się () Zmaleje ()	<u>8 Spodziewamy się, że w roku 2012 liczba zatrudnionych w firmie:</u> Wzrośnie () Nie zmieni się () Zmaleje ()
SPRZEDAŻ KRAJOWA	INWESTYCJE
<u>3 W porównaniu z analogicznym okresem roku 2010, przychody ze sprzedaży krajowej w 2011r.:</u> Wzrosły () Nie zmieniły się () Zmalały ()	<u>9 W porównaniu z analogicznym okresem roku 2010, poziom inwestycji w firmie w roku 2011:</u> Wzrósł () Nie zmienił się () Zmalał ()
<u>4 Spodziewamy się, że przychody ze sprzedaży krajowej w roku 2012:</u> Wzrosną () Nie zmienią się () Zmaleją ()	<u>10 Spodziewamy się, że poziom inwestycji w firmie w roku 2012:</u> Wzrośnie () Nie zmieni się () Zmaleje ()
EKSPORT (DOTYCZY TYLKO EKSPORTERÓW)	WARUNKI PROWADZENIA BIZNESU
<u>5 W porównaniu z analogicznym okresem roku 2010, przychody z eksportu w roku 2011:</u> Wzrosły () Nie zmieniły się () Zmalały ()	<u>11 W porównaniu z analogicznym okresem roku 2010, warunki dla działalności gospodarczej w 2011 są:</u> Bardziej korzystne () Nie zmieniły się () Mniej korzystne ()
<u>6 Spodziewamy się, że przychody z eksportu w roku 2012:</u> Wzrosną () Nie zmienią się () Zmaleją ()	<u>12 Spodziewamy się, że w roku 2012, warunki prowadzenia działalności gospodarczej będą:</u> Bardziej korzystne () Nie zmienią się () Mniej korzystne ()